

כץ, אריה

בן אשר ומרים. נולד ביום כ"ט באדר תש"ז (20.3.1947) בארגנטינה, עלה לארץ בשנת 1952 ובא למשמר הנגב. מראשית ימיו בקיבוץ הכירוהו הכל כעלם נעים-הליכות ושקט כלפי חוץ, אך תוסס, מלא חיות ומרץ פנימי. הוא היה פעלתן ותמיד היה רץ לעשות, לעזור ולתת מכוחו ומיכולתו. כל ישותו אמרה רצון, עקשנות, יושר, טוב לב תום ואהבה לאדם, לפרח ולחיה. אריה היה רגיש מאוד ויש שהיה נפגע מדברים שנאמרו,

או משיבוש תכניות והבטחות, שהסתמך עליהן. הוא שאף תמיד להתקדם, ללמוד ולהתפתח. הוא עבר קורס אחר קורס מתוך שאיפה להוסיף דעת והתחיל בלימודים לקראת מבחני הבגרות. הוא אהב את העבודה בפרדס והקדיש את זמנו לעשות כל מה שהתחייב לעשות. תמיד עשה הכל מתוך עקשנות והתמדה. הוא היה בעל כוח רצון וחזון ואלה קבעו את דמותו ואישיותו.

אריה גויס לצה"ל בתחילת נובמבר 1964 והתנדב לשרת ביחידה נבחרת אולם בגלל מצב בריאותו לא יכול להמשיך ביחידה זו ואז הועבר לתפקיד מנהלתי ביחידה אחרת. אולם בזכות רצונו העז לשרת כחייל קרבי התגבר על המכשולים, ועקשנותו נשאה פרי והוא נשאר ביחידה. קורס הצניחה שימש אתגר, שרצה לעמוד בו; אך בגלל "פרופיל" נמוך נדחתה בקשתו. כדי לשכנע את המפקד עמד על כך שיספח אותו ליחידה קרבית ולבסוף ענד למדיו את כנפי הצניחה. בספטמבר 1967 הצטרף לצבא הקבע. במלחמת ששת הימים לחם בין הצנחנים, כמובן. תחילה נלחם בגדה ולאחר מכן ברמת הגולן. במלחמה היה מ"כ ומפעיל מרג"ט. אחרי המלחמה הוטלו על אריה תפקידי פיקוד והדרכה ומפקדיו היו מלאי התפעלות מכושר הפיקוד שלו ומן הדוגמה האישית ושלמות הביצוע שהראה. הגיע זמנו ללכת לקורס קצינים אך לפי הנוהל הצבאי צריך היה עוד לעבור קורס מ"כים והוא הצטרף לקורס, שהיו בו מפקדים צעירים ממנו בגיל, בידע ובנסיון. אחרי קורס הקצינים חזר ליחידה ועסק בתפקידי פיקוד. אחרי כן הלך לקורס מ"פים וגם אותו השלים בהצלחה ובגאווה. כאשר הגיע לדרגת סגן נפתחו לפניו אופקים חדשים ושטח פעולתו התרחב. הוא הרגיש כי סומכים עליו ועצמאות יתירה זו הוסיפה לו סיפוק, בתקופת שירותו בצבא הקבע נעשו דעותיו והשקפותיו יציבות. לאט לאט בנה את עצמו ואת עולמו. הוא אהב את אוירת הבית והקדיש לו זמן רב. אור ליום י"ח בתמוז תש"ל (21.7.1970), נפל אריה בעת מילוי תפקידו. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות במשמר הנגב.

מפקדו כתב במכתב תנחומים לחברי משמר הנגב: "גידלתם בחברתכם בן מפואר, אשר תפס בשירותו הפעיל את האפשרות לתת כל שביכלתו למען העם בתקופה גורלית זו. היו גאים בכנים אלה."

הקיבוץ הוציא חוברת זיכרון שנקראה על שמו.

24.3.1965

לאריאלה שלומות!

קיבלתי את מכתבך, ולהגיד את האמת שמחתי מאוד. כעת יש לי מעט פנאי, ואני כותב לך, כפי שאת רואה.

האם שאלת פעם, למה אדם מתנדב ומוכן להסתכן? רבים לא חושבים על כך. יש החושבים, שמתנדב הוא משוגע ועושה זאת כדי לעשות רושם, ויש מעטים המבינים. אדם פוחד ממה שנקרא אתגר. זהו ניסיון להתגבר על משהו שנראה בלתי אפשרי לביצוע ויחד עם זה מסוכן. הסיפוק – "הנה הצלחתי", בא רק לבסוף.

יש שעות קשות. אותו אדם יכול לשאול את עצמו, מה הוא עושה כאן בכלל? למה אחרים לא עושים כמוהו? מדוע דווקא הוא מכריח את עצמו לבצע דברים בלתי אפשריים כמעט? מי שמתנדב מתוך שליחות פנימית, לעולם לא ישאל זאת, ישתדל לעשות את המקסימום.

במקום שחיי בני-אדם תלויים זה בזה, אין מקום לאנוכיים, מעטים הם המתאימים לתפקידים כאלה ויותר נכון לומר, מעטים הם אלה המוכנים לנסות לבחון את עצמם. פשוט מפחדים לראות מי הם.

במצבים קשים אני חושב על הבית וזה מעודד אותי.

קיבלתי מכתב ממך ברגע שהייתי צריך להכריע בדבר-מה וזה עזר בעקיפין.

אריאלה, להגיד את האמת, עדיין אני לא יודע בדיוק מה עשוי לעניין אותך. תשאלני. אל תתבייש לכתוב על עצמך.

בזה אסיים את מכתבי הארוך בתקווה שתעני.

להתראות בקרוב,

15.6.1965

לאריאלה שלומות,

קיבלתי את צרור מכתבך האחרונים ויש מה לענות. הבטחתי לך שאשוחח אתך ועשיתי זאת, אך נשאר אצלי דבר סתום, היות שאני הייתי הדובר העיקרי ואותך אני מכיר מעט מאוד, למרות שראיתי אותך הרבה פעמים מצדדים שונים.

כתבת במכתב מעין התנצלות על מה שעשית, אין צורך בכך. מעולם לא הכתבתי לאדם מה לעשות, ואינני מתכוון לעשות זאת להבא, ואמרתי לך, שתמיד אגיד לך ההיפך ממה שאני חושב, כדי שיהיה לך יותר נוח ושאת חכמת-החיים תרכשי בעצמך ולא לפי דעות מוכתבות.

שאלת אותי מה פירושו של "יחס הוא יחס". אגיד לך שאת היחס שאני מקבל אני משתדל להחזיר, אך ליחס גרוע לא תמיד יש לי תשובה. איך אומרים החברים שלי: יש לך לבי-זהב, ורק בגלל זה לא תוכל ללכת עם בחורות. כמעט חשבתי כמוהם, אך את שיניתי את זה בעצמך.

במכתב הראשון אליי לא הייתי מתנגד שתשלחי לי תמונה שלך, להיפך, חברים שלי תולים את התמונה של החברות מעל למיטות.

אסיים את מכתבי, כי אני ממהר.

שלך.

15.11.1966

לאריאלה שלי שלומות!

הגעגועים אליך גברו והמכתב הוא הדבר היחיד שיכול לשמור אתך על קשר במצב הנוכחי.

כשחזרתי לבסיס הדבר הראשון שהחבר'ה שאלו אותי, אם שמעתי בגלי-צה"ל ששיפרנו את שיא צה"ל בנשיאת אלונקות.

התחרות הזאת קשרה אותנו (את ארבעת הנושאים) לחבורה של טיב, ונעים לדעת שלמרות הכל אנחנו גם טובים. ונוסף לכל עוד מזכירים אותנו מדי פעם בפעם. הימים שהייתי בבית נעמו לי מאוד. אך הרגשתי שלחבר'ה אין מה לעשות או שלא יודעים מה לעשות. זה היה ממש מדאיג. כתבי הרבה הרבה.

להתראות מהחתול האוהב אותך

23.11.1965

לאריאלה רב שלומות!

את הגלויה קיבלתי ואף יש לה מסגרת ותלויה אצלנו בחדר. שאלת למה לא הייתי מרוצה כשהייתי במשק. שני גורמים עיקריים לכך:

1) האופי של היחידה גורם לרצון חזק להתבודד ויחד עם זה, שיהיה אתך מישהו, וקשה אפילו לחופשת-שבת לעזוב את החברים. יש כאלה הנוסעים פעם למשק זה ופעם לאחר – תופעה מרחיקת-לכת.

2) בזמן האחרון אני מבקר בבית-החולים לעתים תכופות מדי, והרופאים כבר קבעו, שאני לא אוכל להמשיך ביחידה שבחתי בה, אך מסתבר, שלא אני ולא המדריכים שלי מוותרים בקלות. נראה מה יהיה בהמשך. הרבה אני לא יכול להגיד, כי אני בעצמי עדיין המום, אך זה יעבור.

לי נראה, שסתם אין בינינו כלום ושאת לא רוצה להגיד לי. אין לך במה להתבייש, ואם זה באמת כך, אמרי לי. וכמו שהבלגתי על הרבה דברים, כך גם על זה, למרות שזה יהיה קשה.

אופי של אדם קשה להכיר, זה דורש זמן. והאדם בעצמו מכסה על דברים הנראים רעים בעיני הציבור. אל תנסי להשוות אותי עם מישהו אחר, כי חוץ מאי-אילו דברים קטנים לא תמצאי כלום, אני אוהב להופיע בצורה האמיתית, אם עצוב ואם שמח. למה אני מתבייש? עשרות תשובות יש לכך וחלק מהן אולי אספר לך ואולי את יודעת.

באחד המבחנים הפסיכולוגיים שמתי לב לכך, שאופיו של אדם חזק אינו משתנה כמעט, וזה מה שצריך כאן. כך בכל אופן זה מתקבל לפי המבחנוניים. אין לך מושג כמה אני רוצה להישאר כאן, אך נראה לי, שזה הסוף למרות הכל, כי אי-אפשר להתכחש לתנאים שנוצרו. רק מעניין אותי איך תהיה התגובה האישית שלך (לי נראה, שתעזבי אותי ותעשי מה שאת חושבת לנחוץ). רק ממלים אלה אפשר לראות כמה אני שבור כבר. אך יש בי כוח האומר, תמשיך עוד מספר שנים. אין לך מושג כמה זה מוסיף לאדם, אך מה אפשר לעשות שיש דברים מגבילים, מה מעשיך כעת? ובכלל איך במשק.

אסיים בלהתראות.

שלך

ד"ש לפנינה במקרה שהיא בבית.

11.6.1967

לילדה שלומות,

כפי שאת רואה לפי הדף השתלטנו כאן יפה על הרמה וממש נעים לראות את תאורת הגדר של כל היישובים שלנו דולקת מתחתינו עד הים התיכון, והיישובים יושבים לבטח.

אנו מבליים את הלילה על הרמה הסורית. עכשיו די-חמים. יש כאן שטחים של קילומטרים ממש ישרים ומעובדים. כבשנו מחנות צבאיים. יש תחמושת בהם וציוד רב. החברה שדדו באחד הכפרים חנויות ובתים, אך החרומו מהחברה הכל ושרפו. כך החליטה כל המחלקה שלי. זה מראה, שאנחנו, לפחות בזה, מנסים להיות בני-אדם.

הקרבות נסתיימו למעשה, ואני מקווה לחזור הביתה מהר. מתגעגע אליך ורוצה קצת להתפנק אחרי כל המתח העצום. להת'.

17.12.1967

לילדה שלומות!

עברו שעות מועטות מאז נפרדנו וכבר מתגעגע, עברו כבר 3 שנים מאז החברות או יותר נכון מההיכרות הראשונה והרושם הוא שזה ימשך כך.

לעיתים אני מהרהר מה הביא אותי להתמיד ותמיד זה מסתיים במלים שלך והעניין נסתם כאילו לא עלתה הבעיה. אחרי השבת בבית אני קצת עייף, אך זה יעבור.

גיליתי קצת יוזמה וסידרתי אצלנו חשמל וזה קצת משנה את האווירה כאן. בכלל, לעשות דברים שחורגים מן המסגרת המקובלת, לא מזיק לעולם. אולי זה גם מעלה את המורל ומשחרר מהמתח של האימונים.

המוזון שאילנה נתנה לי, כנראה, לא יחזיק זמן רב, כי החברה רעבים.

...כתבי מהר והרבה + חבילות.

אילת, 11.1.1968

לילדה שלומות!

ראשית-כל אשאל לשלומך? ודאי הבחנת כבר בשם המופיע בפינה הימנית! והרי ההסבר.

אם את זוכרת, ביום שבת היה משהו באילת. זה השפיע על כך שהתיירים התחילו לברוח מכאן. חוליית המחבלים ניסתה לבצע דברים בעלי-רמה ולמזלנו זה לא הצליח. אחרת, תחנת ההתפלה המספקת מים לאילת הייתה משותקת, וכן גם חברת-החשמל.

אנחנו ירדנו לכאן כדי למנוע חדירה ואם תהיה, אז לתפוס אותם כאן. אנחנו עובדים קשה, מעט אנשים, אך כמו בימים הטובים של היחידה, מקווים לתפוס משהו. כאן חושבים, ש"שקדיות" זו התרופה נגדם, וכבר כל העיר יודעת זאת, והסיפורים עלינו – לפי מייטב הדמיון המזרחי.

קטנה, הביתה אני אגיע בעוד הרבה זמן, אל תכעסי; כי אין ברירה. אנשים כאן מצפים, שנעשה משהו ואנחנו כאן

8.6.1967

לילדה שלומות!

המתח כמעט נגמר ואני מאוד מרוצה. למרות שהיינו צריכים לצנוח ולא צנחנו כבשנו את לטרון, רמאללה, ירושלים וכל מיני כפרים ערביים כמו קיביה כל מיני אבו... וכעת צפונה. נקווה שזה יהיה בסדר.

להת' בקרוב חתולי.

מכתב זה נכתב בנסיעה צפונה ומקווים שילך כמו שעד עכשיו. את החבילה לא קיבלתי, כי יצאנו לדרך.

שלך

חברה ותיקים מוכרחים לעלות שוב כמו בימים הטובים.
עובדים עד השעות הקטנות של הלילה (קצת קשה) ובימים
מסדרים לעצמנו סיורים בשטח.
אם תוכלי לבוא באחת השבתות תעשי אתנו טיולים.
בינתיים אין מה להוסיף. מקווה להתראות בקרוב.
להת'.

19.5.1968

לקטנה שלומות!

קטנה, השתדלי לכתוב הרבה, לפחות השבוע, כי זה יקל
עליי קצת מהמתח שאני חי בו.

בזמן האחרון שוב התחלתי להילחם עם המצפון, אם אני
עושה טוב שאני בצבא, ומה יהיה עליך? להיפרד לכל-כך
הרבה זמן וכל שבוע לבוא הביתה עייף?

קטנה, את אולי לא מבינה את זאת, אבל זה אוכל אותי כל
רגע ואין לי תשובה. אני יודע, שמלה אחת שאני רוצה
להדיח את עצמי מהקורס, תפתור את הבעיה, ואני
אשתחרר. אבל, אנחנו שנינו, ואת בפרט, תתביישי בי
ובצדק.

והמולדת! מישוהו בעל מצפון חייב לעבוד בשביל אותם
אנשים, שאינם עוצרים טרמפים על הכבישים וחושבים רק
על המכוננית ולא על הימים והלילות המפרכים, שעוברים
חיילי-השדה.

קטנה, אני יודע שקשה לי, אבל בשבילך אעשה הכל. אם
אוכל אקצר את השירות, אבל אני לא מאמין.

קטנה, לבטח תתפלאי, שכתבתי לך את המכתב הזה, אבל
אני חושב כך כבר הרבה זמן. להיות איש-צבא טוב קשה,
אבל לזה אני מסוגל. להוסיף לזה "חברה" זה קשה, אבל
טוב. וקשה שבעתיים לחשוב על דרך שתהיה טובה
לשניהם.

אני יודע שאת לא מרוצה, ואני מנסה להיות בסדר, אבל זה
לא מספיק ואפילו תגידי שאני בסדר, אני יודע שזאת לא
האמת.

בוה אסיים, בלהת' ומקווה להתראות בראש-השנה, ובכל
מקרה במסיבת הסיום.

להת' שלך.

3.7.1968

לקטנה שלומות!

שמחתי מאוד שבאת, וכעת יש לי מצב רוח מצוין. קטנה,
חבל מאוד שלא היינו לבד, אבל זאת מציאות.

לפעמים אני חושב בשביל מה אני צריך את כל מה שאני
עושה, אבל נראה לי שיותר טוב לחכות, וכשתגמרי את
בית-הספר לאחיות, נהיה לפחות שנינו קצת יותר מבוגרים
וזה לא זיק. הייתי רוצה במשפחה טובה, שתהיה ממש סמל
לאהבת-הורים, לא כמו שאצלי כעת.

קטנה, בזאת אסיים. מקווה לראותך מהר ושנוכל לדבר
קצת יותר.

האוהב אותך.